

Resolution jako narzędzie stabilności finansowej

**Zdzisław Sokal – Prezes Zarządu
Bankowy Fundusz Gwarancyjny**

**Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Warszawa, 23 marca 2017 r.**

A decorative horizontal bar at the bottom of the slide, consisting of a light gray segment on the left and an orange segment on the right.

1. Czym jest resolution?
2. Sieć bezpieczeństwa finansowego w Polsce i pozycja Funduszu
3. Fundusz jako organ przymusowej restrukturyzacji
4. Planowanie przymusowej restrukturyzacji
5. Indywidualne a grupowe plany restrukturyzacji
6. Przesłanki przymusowej restrukturyzacji
7. Instrumenty przymusowej restrukturyzacji
8. MREL
9. Podsumowanie

Jest to metoda postępowania z **bankami zagrożonymi upadłością**, w której - co do zasady – wyeliminowana jest pomoc publiczna, a **skutki złego zarządzania bankiem ponoszą jego akcjonariusze i wierzyciele**.

Stabilność systemu finansowego to stan, w którym pełni on swoje funkcje w sposób **ciągły i efektywny**, nawet w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń o znacznej skali i niskim prawdopodobieństwie wystąpienia (Raport o stabilności systemu finansowego NBP)

Stabilność finansowa to stan, w którym nie dochodzi do kumulacji **ryzyka systemowego**.

Ryzyko systemowe można zdefiniować jako zagrożenie, że proces dostarczania potrzebnych produktów i usług finansowych przez system finansowy ulegnie zaburzeniu w takim stopniu, że może dojść do **istotnego osłabienia wzrostu gospodarczego i obniżenia dobrobytu społeczeństwa**. (Financial Stability Review EBC)

- ❑ Prawidłowe funkcjonowanie banków jest ściśle powiązane z **zaufaniem** jego wierzycieli, a więc także **deponentów**.
- ❑ Przekonanie o trudnościach banku może prowadzić do masowego odpływu środków, co zazwyczaj przyjmuje formę tzw. **runu** na bank.
- ❑ Taka sytuacja może z kolei skutkować pogorszeniem sytuacji finansowej pozostałych instytucji – **contagion effect + zagrożenie kontynuacji funkcji krytycznych**.
- ❑ W efekcie, cały system finansowy może być narażony na zjawiska kryzysowe, których skutki byłyby odczuwalne również dla podatników (konieczność wspierania upadłego podmiotu + wypłata depozytów gwarantowanych).
- ❑ Wykształciło się przekonanie, że niektóre banki są zbyt duże by upaść (**too big too fail**).
- ❑ **Koszty ratowania takich instytucji mogą być trudne do oszacowania**, a wpływ ich upadłości na stabilność finansów publicznych jest znacząca.
- ❑ Z tego względu istotne jest zapewnienie, aby w przypadku problemów instytucji finansowych, organy publiczne dysponowały odpowiednimi narzędziami do przeprowadzenia ich restrukturyzacji obciążając kosztem restrukturyzacji właścicieli i wierzycieli banku (**bail-in**).

Sieć bezpieczeństwa finansowego w Polsce tworzą cztery instytucje:

Narodowy
Bank
Polski

- Bank centralny (*lender of last resort*) + koordynacja nadzoru makroostrożnościowego

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym

Ministerstwo
Finansów

- Regulator + zarządzanie kryzysowe (rządowe instrumenty stabilizacji) + organ wyznaczony nadzoru makroostrożnościowego

Komisja
Nadzoru
Finansowego

- Nadzór mikroostrożnościowy (w tym wczesne ostrzeżenie) + niektóre zadania w zakresie nadzoru makroostrożnościowego

Bankowy
Fundusz
Gwarancyjny

- Przymusowa restrukturyzacja + system gwarantowania depozytów

- ❑ W Polsce implementację BRRD stanowi ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji – weszła w życie w dniu 9 października 2016 r.
- ❑ Ustawa wprowadziła także liczne zmiany w innych aktach prawnych, m.in.:
 - ➔ Ustawie z dn. 29.08.1997 r.
Prawo bankowe
 - ➔ Ustawie z dn. 7.12.2000 r.
o funkcjonowaniu banków
spółdzielczych ...
 - ➔ Ustawie z dn. 12.02.2010 r.
o rekapitalizacji niektórych
instytucji finansowych
- ❑ Celem działalności BFG jako organu resolution jest podejmowanie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w tym m.in. poprzez prowadzenie przymusowej restrukturyzacji i obowiązkowy system gwarantowania depozytów.

- Podmioty krajowe podlegające przymusowej restrukturyzacji:
 - Banki
 - Komercyjne
 - Spółdzielcze
 - Firmy inwestycyjne (objęte wymogiem w zakresie kapitału założycielskiego powyżej 730 tys. euro)
 - Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe – od początku 2017 r.
- Dodatkowo:
 - Inne podmioty, o których mowa w art. 64 ust. 2 pkt b)-d) ustawy, jeżeli są objęte nadzorem skonsolidowanym sprawowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego

Ustawa o BFG określa katalog zadań Funduszu, w tym m.in.:

Wsparcie działań z zakresu
early intervention
poprzez umorzenie lub konwersję
instrumentów kapitałowych

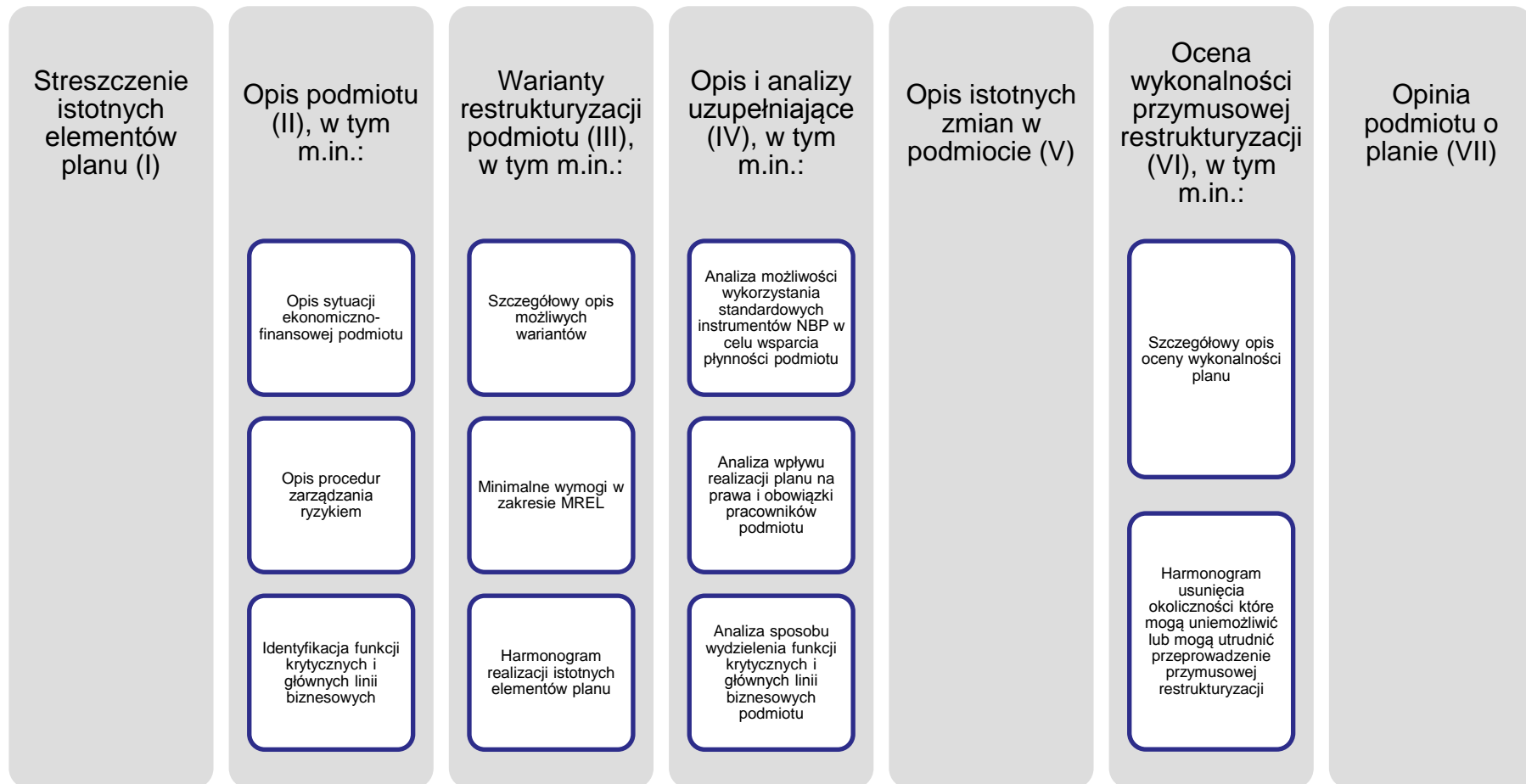
Gwarantowanie
depozytów

Przygotowywanie, aktualizacja
i ocena wykonalności planów
przymusowej restrukturyzacji
i grupowych planów
przymusowej restrukturyzacji

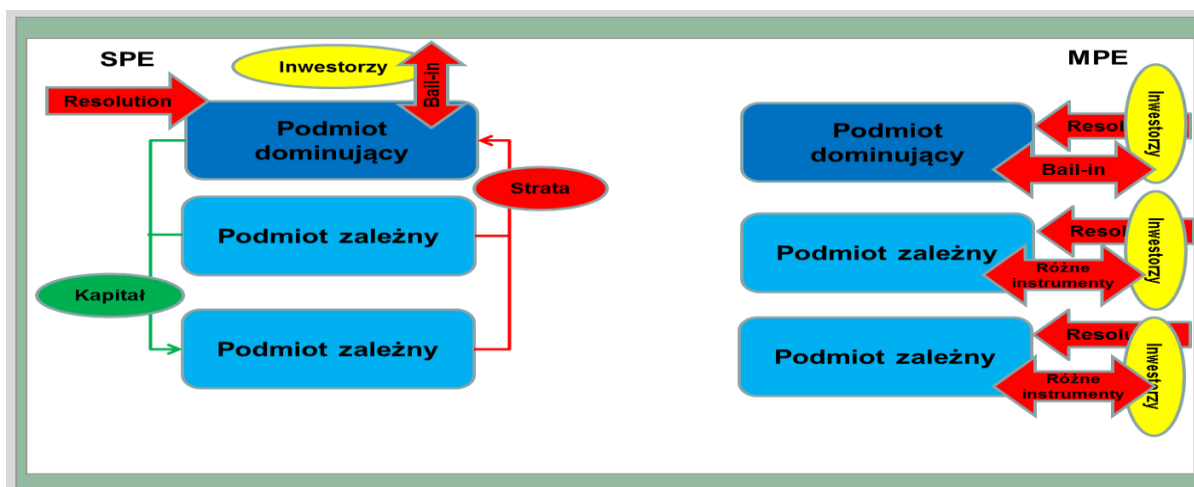
Przymusowa restrukturyzacja

- Do zadań Funduszu należy **przygotowywanie, aktualizacja i ocena wykonalności planów przymusowej restrukturyzacji** (dla podmiotów które nie są częścią grupy podlegającej nadzorowi skonsolidowanemu w innym kraju UE) **i grupowych planów przymusowej restrukturyzacji dla banków** – w okresie 12 miesięcy od wejścia w życie ustawy.
- Fundusz opracowuje plany na podstawie informacji pozyskiwanych z KNF i banków (projektowane rozporządzenie MF).
- W zakresie podmiotów krajowych będących podmiotami zależnymi w grupach podlegających nadzorowi skonsolidowanemu w innym kraju UE, **Fundusz współpracuje w przygotowaniu i przyjęciu grupowych planów przymusowej restrukturyzacji z organami przymusowej restrukturyzacji w ramach kolegium przymusowej restrukturyzacji.**
- Fundusz dokonuje oceny wykonalności planu przymusowej restrukturyzacji – co najmniej raz w roku lub w przypadku istotnej zmiany organizacyjnej lub prawnej podmiotu.
- Fundusz przekazuje streszczenie istotnych elementów planu bankowi w ciągu 30 dni od przyjęcia planu, w przypadku grup informuje o przyjęciu grupowego planu przymusowej restrukturyzacji.

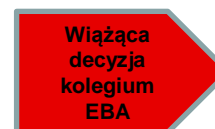
- Plan przymusowej restrukturyzacji zawiera:

- Określają sposób przymusowej restrukturyzacji grupy przez działania, w tym zastosowanie instrumentów przymusowej restrukturyzacji, podejmowane wobec podmiotu dominującego lub przez podział grupy i restrukturyzację podmiotów zależnych (**wyбір pomiędzy strategią SPE a MPE**)

- Plan ten różni się od indywidualnego planu m.in. zakresem informacji oraz sposobem jego przyjmowania (w ramach kolegiów)
- Odrębne plany przymusowej restrukturyzacji:
 - dla podmiotów znaczących
 - w przypadku niezgodnienia planu grupowego podmiotów transgranicznych

- W punkcie 45 preambuły BRRD podkreślono, że głównym sposobem na rozwiązanie problemów instytucji znajdujących na progu upadłości powinna być standardowa procedura upadłości
- Jeżeli jednak zagrożona jest:
 - stabilność finansowa,
 - kontynuacja funkcji krytycznych,
 - bezpieczeństwo środków deponentów to

w interesie publicznym może być przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji zamiast standardowej likwidacji podmiotu

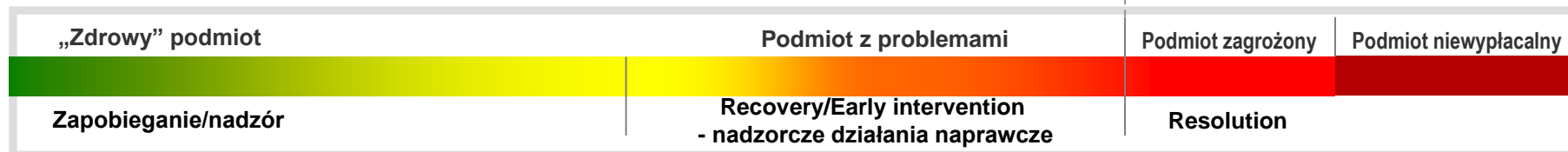
Zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym KE 2016/1075 organy Resolution zobowiązano do dokonywania oceny czy zastosowanie standardowej procedury upadłościowej pozwala wiarygodnie i wykonalnie osiągnąć cele przymusowej restrukturyzacji w takim samym stopniu, w warunkach ograniczenia nadzwyczajnego wsparcia publicznego

Przesłanki

Fundusz wydaje decyzję o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji, jeżeli **spełnione są łącznie trzy przesłanki** określone w art. 101 ust. 7 Ustawy, tj.:

- podmiot jest zagrożony upadłością,
- brak jest przesłanek wskazujących, że możliwe działania nadzorcze lub działania podmiotu pozwolą we właściwym czasie usunąć zagrożenie upadłością
- działania wobec podmiotu konieczne są w interesie publicznym

Przesłanki przymusowej restrukturyzacji

- Na Funduszu ciąży obowiązek oceny wiarygodności procedury upadłościowej
- Oznacza to, że Fundusz powinien uwzględnić wpływ likwidacji podmiotu przez upadłość na:

Ważne: weryfikacja możliwości operacyjnych terminowej wypłaty środków gwarantowanych

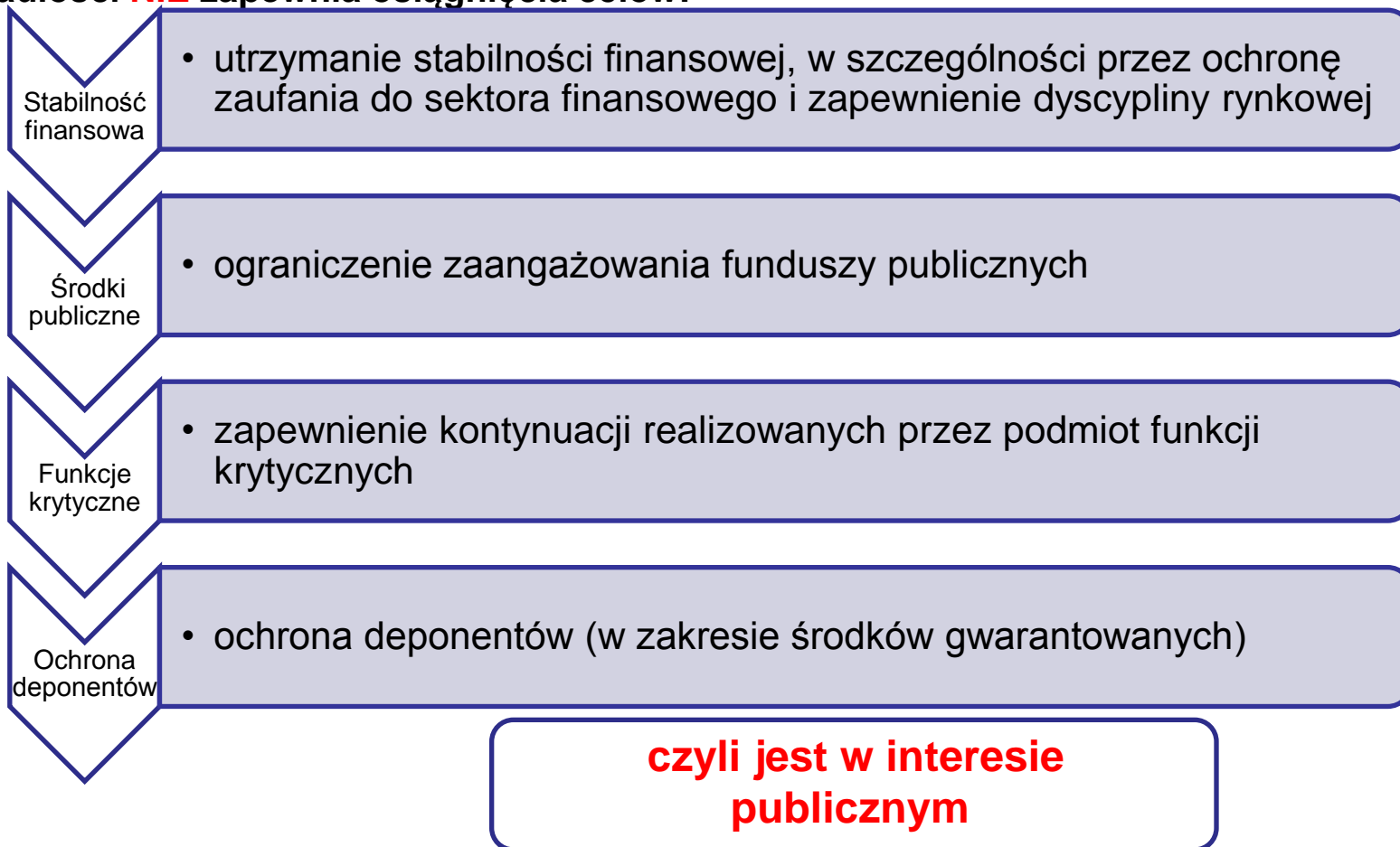
Funkcjonowanie rynku finansowego i zaufanie na rynku

Infrastrukturę rynku finansowego (*contagion*)

Inne podmioty finansowe (*contagion + second round effect*)

Realną gospodarkę, w tym w szczególności dostęp do krytycznych funkcji finansowych

- **Przymusowa restrukturyzacja znajduje uzasadnienie, jeżeli standardowa procedura upadłości **NIE** zapewnia osiągnięcia celów:**

- Funkcje krytyczne zostały zdefiniowane zarówno w Ustawie, jak i rozporządzeniu delegowanym KE 2016/1075:

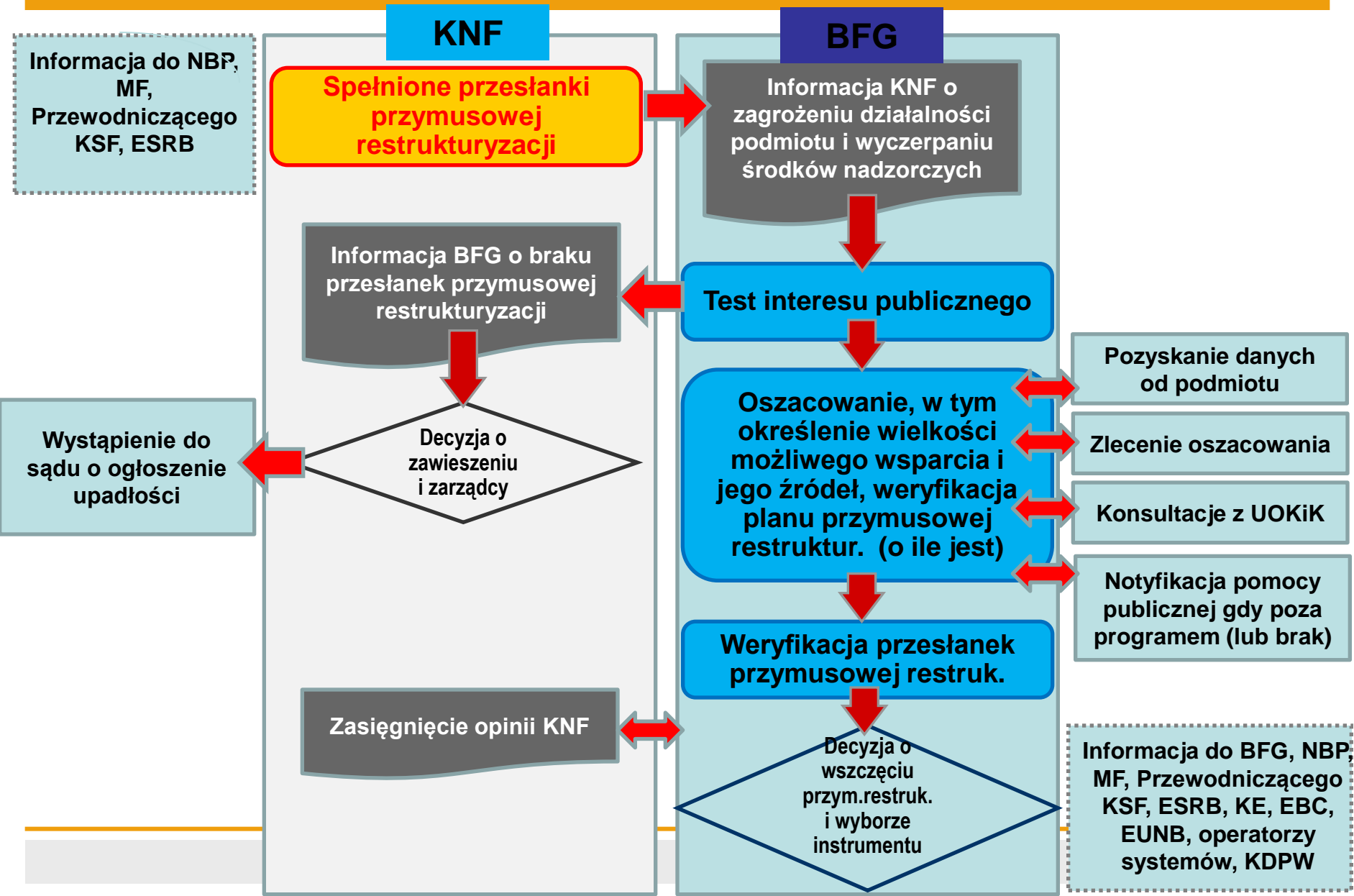
Ustawa

usługi, operacje lub inną działalność podmiotu lub grupy, których zaprzestanie mogłoby prowadzić, w jednym lub kilku państwach członkowskich będących członkiem Unii Europejskiej, do zakłóceń w funkcjonowaniu gospodarki lub zagrozić stabilności finansowej ze względu na wielkość podmiotu lub grupy, ich udział w rynku, złożoność, działalność transgraniczną, powiązania gospodarcze lub finansowe, w szczególności uwzględniając możliwość wykonywania tych usług, operacji lub innej działalności przez inne podmioty

Rozporządzenie KE

Funkcje (łącznie):

- są świadczone przez podmiot na rzecz zewnętrznych podmiotów trzecich i
- nagłe ich przerwanie będzie prawdopodobnie miało istotny negatywny wpływ na podmioty trzecie, spowoduje „zarażenie” lub podważy generalnie zaufanie uczestników rynku ze względu na systemowe znaczenie tych funkcji lub istotny udział podmiotu w dostarczaniu tych usług

- Fundusz dokonuje wyboru narzędzi przymusowej restrukturyzacji dokonując weryfikacji, czy:
 - możliwe lub konieczne jest kontynuowanie działalności podmiotu w dotychczasowej formie prawnej (wybór pomiędzy umorzeniem/konwersją zobowiązań a przejęciem przedsiębiorstwa)
 - konieczne jest zastosowanie instytucji pomostowej (*bridge bank*) oraz
 - weryfikując jakie działania były podejmowane na etapie planu naprawy i wczesnej interwencji i jakie były wyniki tych działań, w szczególności w zakresie działań w ramach instytucjonalnego systemu ochrony
- Uwzględniając te uwarunkowania Fundusz może wybrać pomiędzy:

Umorzeniem lub konwersją zobowiązań

Wydzielenie aktywów jest instrumentem wyłącznie pomocniczym

Przejęciem przedsiębiorstwa

Upadłością

Instytucja pomostowa

Rozwiązanie alternatywne

Pomocnicze względem pozostałych instrumentów

Kiedy?

Nieemożliwe jest zrealizowanie przejęcia przedsiębiorstwa, mimo zainteresowania potencjalnych przejmujących

Nieemożliwe jest przeprowadzenie umorzenia lub konwersji zobowiązań podmiotów uznanych za istotne w systemie finansowym

Jest to niezbędne ze względu na poważne zagrożenie stabilności finansowej, w szczególności zagrożenie kryzysem finansowym

Fundusz może, w przypadku gdy przejmowane środki gwarantowane przewyższają aktywa, w celu zapewnienia dostępu deponentów do swoich środków, przekazać podmiotowi przejmującemu środki z f. gwarancyjnego banków (art. 179 ustawy) jednak w wysokości nie wyższej niż (art. 272 ust. 4-5 ustawy):

- straty jakie ponieśliby deponenti w postępowaniu upadłościowym, w przypadku gdyby nie byli objęci ochroną gwarancyjną,**
- kwoty jakie wypłaciłby Fundusz w przypadku spełnienia warunku gwarancji pomniejszone o kwoty uzyskane przez Fundusz w postępowaniu upadłościowym.**

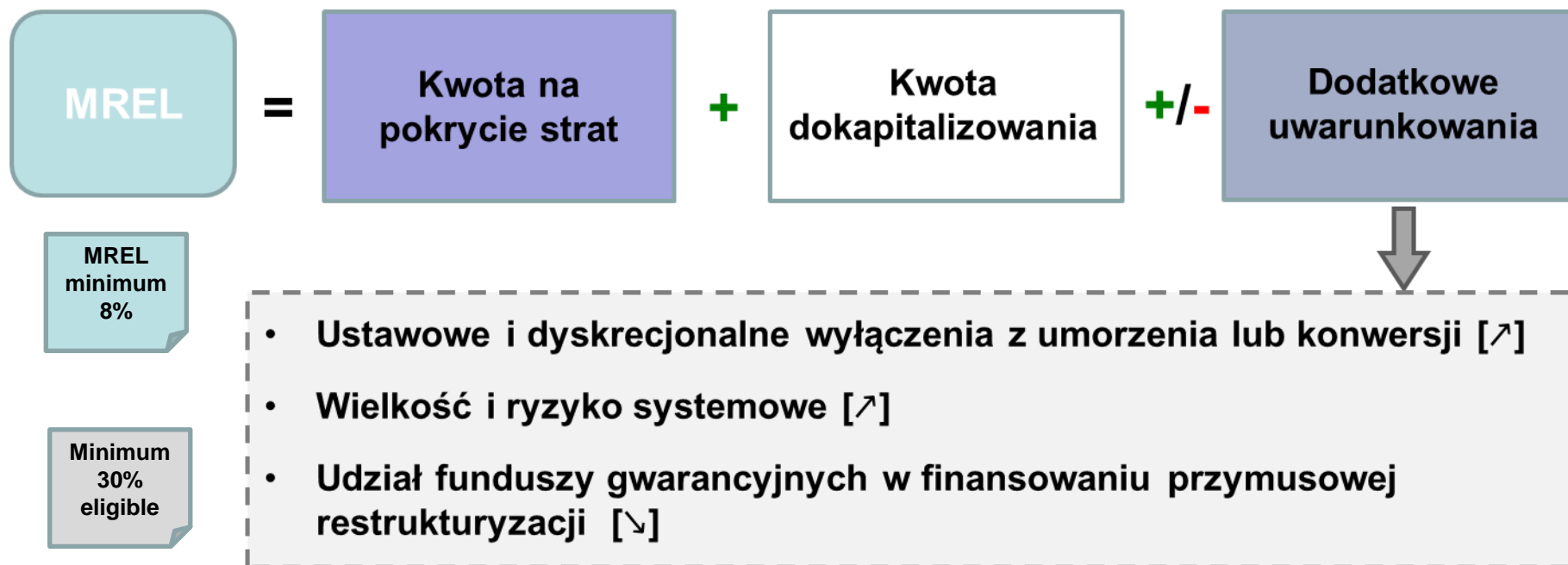
Fundusz może udzielić wsparcia z f. przymusowej restrukturyzacji w celu przejęcia przedsiębiorstwa lub jego części w formie:

- gwarancji pokrycia strat wynikających z ryzyka związanego z przejmowanymi prawami majątkowymi i zobowiązaniami;**
- dotacji w celu pokrycia różnicy między wartością przejmowanych zobowiązań i wartością przejmowanych praw majątkowych. Wsparcie podlega zasadom uznawania pomocy publicznej za dozwoloną, określonym w komunikacie bankowym.**

Pierwszeństwo wykorzystania środków z funduszu gwarancyjnego banków wynika z art. 109 Dyrektywy BRR. Warunkiem wykorzystania środków jest:

- **z f. przymusowej restrukturyzacji – dokonanie umorzenia lub konwersji praw udziałowych lub zobowiązań w wysokości co najmniej 8% zobowiązań ogółem, powiększonych o fundusze własne określonych na podstawie oszacowania,**
- **z f. gwarancyjnego banków - KE może nałożyć obowiązek udziału właścicieli i wierzycieli podporządkowanych w kosztach restrukturyzacji (komunikat bankowy).**
- **Wykorzystanie środków f. przymusowej restrukturyzacji nie może być większe niż 5% zobowiązań ogółem, powiększonych o fundusze własne podmiotu w restrukturyzacji, określonych na podstawie oszacowania.**

- Czym jest MREL?
 - minimalny poziom funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*)
 - $\text{fundusze własne} + \text{zobowiązania kwalifikowane} / \text{fundusze własne} + \text{zobowiązania ogółem} * 100\%$
- Sposób obliczania MREL (wyznaczony indywidualnie dla każdego podmiotu w procesie planowania przymusowej restrukturyzacji):

Kryteria kwalifikowalności zobowiązań art. 97 ust. 5

- Instrument wyemitowany i w pełni opłacony
- Nie jest w posiadaniu podmiotu, a jego nabycie nie zostało sfinansowane bezpośrednio lub pośrednio przez podmiot
- Wykonanie zobowiązania nie jest zabezpieczone przez podmiot
- Rezydualny termin zapadalności ≥ 1 roku
- Nie wynika z instrumentu pochodnego
- Nie stanowi środków objętych ochroną gwarancyjną od osoby fizycznej lub MSP (niezależnie od wielkości depozytu)
- **Nie zostały wyłączone z zakresu przedmiotowego umorzenia lub konwersji zobowiązań na podstawie art. 206 ustawy → m.in.**

- zobowiązania zabezpieczone do wysokości zabezpieczenia
- posiadane przez podmiot środki należące do klientów
- zobowiązania wynikające ze stosunku powierniczego
- wobec pracowników z tyt. wynagrodzenia¹ i świadczeń emerytalnych
- wobec organów podatkowych i ZUS

- Fundusz jako organ przymusowej restrukturyzacji - BRRD i DGS.
- Podstawowym narzędziem w procesie restrukturyzacji jest upadłość – interes publiczny.
- Przymusowa restrukturyzacja to jedno z narzędzi, które mają na celu zapewnienie szeroko rozumianej stabilności finansowej.
- Głównym instrumentem, który będzie stosował Fundusz będzie przejęcie (sprzedaż) przedsiębiorstwa – problemem jest płytki rynek fuzji i przejęć.
- Istotna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami wchodzącymi w skład sieci stabilności finansowej (*safety net*), w tym w zakresie wymiany informacji i koordynacji działań.
- W najbliższym roku Fundusz powinien opracować około 600 planów przymusowej restrukturyzacji.
- Kwestie jakości, wielkości i terminu docelowej wielkości MREL – możliwości uplasowania instrumentów finansowych.
- Wobec niskiej efektywności procedur upadłościowych w Polsce, zakładać można, że wprowadzenie nowych rozwiązań przyczyni się do wzrostu efektywności działań podejmowanych wobec podmiotów zagrożonych upadłością.